

מסורת הש"ס

א) [לעיל יח ע"א],
ב) [בבבא׳׳: דקדשה],
ג) [לעיל יח: ד] לעיל יט,
ד) [בבבא׳׳: יבמות יג ק, ו] יבמות מא,
ה) [ל"ז לתא בבבא׳׳],
ו) [בבבא׳׳: מנחתא],
ז) [בבבא׳׳: שביע"ק: צריכה אף],
ח) [בבבא׳׳: יוסי דאמר מנאטט: והלכך צריכה מיאון. ובבבא׳׳: שביע"ק: והרואה שמתריבין לה גט יאמר אחות גרושה היא ואין קידושין תופסין בה],
ט) [בבבא׳׳: שביע"ק: לרווחא דמילתא נקטיה],
י) [בבבא׳׳: שביע"ק: חוששין שאל נמתלה האבא, מ] יבמות קח ע"א],
יא) [בבבא׳׳: נדבלי ונשא אחיו את אחותה ומת],

מוסף תוספות

א. דכיון דצריכה גט שבא נתרצה האב הוי כאילו קידשה ושוכ אינו מוכרה לשפחות אחר אישות.
ב. ומושרה.
ג. ומושרה יכול האב למכרה דכיון דהוה סגי לה במיאון לא קרינא בה לשפחות אחר אישות.
ד. וקטנה מן האידורין אין עושין בה מאמר שלא מדעת אביה כדאיתא לעיל [בד].
ה. אלא להכי נקט [בבבא׳׳: ד. ודחשתא גיל דרוקא נקט שמא לא נתרצה בקדושי ראשון ומשום הכי בעיא מיאון דאוי דנא נתרצה בקדושי ראשון סגי בחליצה להוכיח דלאו גט גמור הוא אלא משום דאיכא למימר שמא לא נתרצה בקדושי ראשון ויטעו לומר שנתרצה בקדושי שני וגט [בבבא׳׳: ויחליצה דרבנן לכך בעיא מיאון. גלין תוס' טוץ. ובע"ז בשג"ל. איני משום דקא חייש דלימרו אינשי לא נתרצה בקדושי ראשון ובקדושי שני נתרצה וכו'.

ושוין שמוכרה אלמנה כו'.
הואיל ויש לו זה קידושין אע"פ שהן בעצירה דקידושין תופסין בחייבי לאוין: **אילימא דקדשה אציה.**
לאותו שנתאלמנה הימנו לפני מכירה זו: **בקידושי יעוד.**
שנתאלמנה מקידושי יעוד.
וא"ת הלא ע"י אציה באלו לה והוא ליה מוכר לאישות ושוב אינו מוכרה לשפחות הא"ת מנתי' אליבא דרבי יוסי דאמר מעות הראשונות שמקבל על המכירה לאו לקידושין ניתנו אלא לשפחות ויעוד שפוסס בה מחמת שפוחת פרוטות פעולה שיש לו עליה הוא באל ולא ע"י אציה באלו לה דלחוף הק מכירה בתרייתא שפחות בתר אישות: **איוסמר מה.**
זה שקדשה שלא לדעת אציה: **ממאנא למאמרו.**
צריכה מיאון עס גט המוטל עליה אס עשה בה מאמר אותו הגט מצריכה להיות עמו מיאון: **ואינו ממאנא לויקסו.**
אלל אס לא עשה בה מאמר דאין עליה גט אלא חליצה לויקמו אותה חליצה אינה זוקקתה להיות ממאנת עס החליצה והשאל מפרש למילתא ואולי: **כילד עשה בה מאמר.**
דקי"ל ביצמות (דף ג.) דהעושה מאמר ביצמתו ובל לפוטרה בלא כניסה צריכה גט למאמרו וחליצה לויקתו.
ווי שקדשה שלא לדעת אציה ט"א אף צריכה מיאון עמהס שמא לא נתרצה האב לא בשל ראשון ולא בשל שני ולא היתה צריכה לא גט ולא חליצה והרואה שהצרכונה גט אומר שהקידושין קידושין גמורים הן ואין קידושין תופסין לו באלותה.
וקשיא לי למה לי שמא לא נתרצה האב בקידושי ראשון אפילו נתרצה בשל ראשון ובשל שני לא נתרצה אין זה גט וכיון דאין כאן גט תפסי קידושין באלותה דקידושין תופסין באלות חלוצה כדלקמיה

והרואה שהצריכה גט אומר דגט גמור הוא וקידושין אין תופסין באלותה ו"צריכה מיאון ואומר אני שמא לא נתרצה בקידושי ראשון (כ"י) נסבה: **הכל יודעים.**
שאפילו אס חליצה זו חליצה גמורה קידושין תופסין באלותה שאלות חלוצה אינה אסורה אלא מדברי סופרים: **כאן שנה רבי.**
ביצמות שנינו החולץ ליצמתו ונשא אחיו את אלותה ומת חולצת ולא מתיצמת המגרש אשתו ונשא אחיו את אלותה ומת הכי זו פטורה דהויא לה אלות גרושתו שהיא ערוה לו בחייה ועל משנה זו אמר ריש לקיש כאן שנה לנו רבי ממשנה זו אנו למדים דאלות גרושה הויא ערוה מן המורה אבל אלות חלוצה אינה אלא מדברי סופרים: **פואי ציפי.**
תחת אילני כפאפה שהוא מין ערבה. לשון אחר מחללות נתונות ע"ג וזין הבולטין כרה"ר לשבת תחתיהן מפני החמה: **צרפך לצרי.**
בתך לבני: **אפילו למ"ד.**
דבת שנתקדשה שלא לדעת אציה ט' שמא נתרצה האב אמרינן:

שמא

נמי לשני קידושין תופסין באלותה כדפרישית דאלות חלוצתו דרבנן ואי משום מאמר השני אינו אלא מדרבנן וא"כ איך יטעו לומר אין קידושין תופסין באלותה ומיאון למה לי וי"ל דאי לא בעינן מיאון איכא למיחש שמא יאמרו חליצה אינה הוכחה כי יעלה על דעת בני אדם לומר שכן האמת שנתרצה לשני ולא לראשון שהרי הראשון עשה שלא כהוגן שקדשה שלא לדעת אציה והילכך איכא למימר דלא נתרצה לו אבל השני שלא עשה כל כך שלא כהוגן כמו הראשון שהשני היה סבור שהיתה זקוקה לו והילכך איכא למימר שנתרצה לשני ומה שהצריכה חליצה אינו אלא לרווחא דמילתא משום בני אדם שאינם בעלי סברא ויעלה על דעתם שנתרצה לראשון לכך הצריכו מיאון להודיעם שאנו מסופקים דשמא אינה אשתו של שני וקידושין תופסין באלותיה:

הבבא יודעים
אלות חלוצה דרבנן דאמר ריש לקיש כאן שנה רבי אלות חלוצה דרבנן.
ששנינו ביצמות (דף מה.) החולץ ליצמתו ונשא אחיו את אלותה ומת חולצת ולא מתיצמת המגרש את אשתו ונשא אחיו את אלותה ומת פטורה מן החליצה ומן היבום דהוה ליה אלות גרושתו שהיא ערוה לו בחייה ועל משנה זו קאמר ריש לקיש כאן שנה רבי כו' וא"ת כי לא עשה בה מאמר נמי תבעי מיאון דניחוש שמא יאמרו אין קידושין תופסין באליו או בצן אחיו כי יאמרו שנתרצה לראשון והויא כלתו של אב או דודתו של צן והיה לנו להצריכה מיאון להודיע שלא נתרצה אף לראשון וקידושי דאב או קידושין דצן תופסין בה וי"ל דמילתא דלא שכיחא היא שיקדשנה האב מאחר שהיה לה שום עסק עס בנו שאין אדם רגיל אלל כלתו להיות לבו עליה לקדשה אפי' היתה מותרת לו כי האי דלא נתרצה לא לזה ולא לפי שכלתו אסורה לו אפי' אחר מיתה אבל אלות אשתו המותרת לאחר מיתה דעתו עליה ורגיל אללה ולכך עשו חכמים תקנה בדבר שמא יארע שיקדשנה:

האיש מקדש פרק שני קידושין

מה.

אלא
כאו דקידשה אידי נפשה וקרי לה אַלמנה.
אלמא בעי גט או מיאון דאי לאו הכי לא קרי לה אלמנה וקשה לעולא דאמר אפי' מיאון לא צריכה וא"ת אמאי לא משני דמיידי כששידכו להכי קרי לה אלמנה וי"ל כיון דשדך היינו כמו שקדשה אציהא וא"כ הדרא קושיא לדוכתיה ומי מצי מוצין לה והא אין אדם מוכר את בתו לשפחות אחר אישות אבל אליבא דשמואל יוחא דמוקי לה בלא שידכו וקרי לה אלמנה משום דבעי מיאון אלא לעולא קשיא וא"ת ומגרושה לכהן הדיוט נמי מיקשי אפי' לרב ושמואל דהיכי משכחת לה גרושה לכהן הדיוט אי מיידי כשידכו מי מצי מוצן לה הא אין אדם מוצן כו' ואי מיידי בלא שידכו הא לא בעיא אלא מיאון והיכי קרי לה גרושה הא אינה אסורה לכהן וי"ל דלעולם מיידי בלא שידכו ומיידי שכן אירע שלא מילינה אלא גירשה דלמח הוא שנפסלת לכהן באלותו גט כימותה שהשיאיה אחיה ואמה דאס מיאנה לא נפסלה לכהן ודאי פשיטא דלא בעי אלא מיאון:
צריכה
מיאון שמא לא נתרצה לא דראשון ולא אשני.

פירש הקונטרס שמא לא נתרצה לראשון כדי נסבה דאפילו נתרצה לראשון ולא נתרצה לשני קידושין תופסין באלותה דאלות חלוצתו דרבנן כדאמרינן בסמוך והס יאמרו דלא תפסי בה קידושין וימירו אשת איש לעלמא בלא גט ורבינו שמשון מקוץי אומר דהא נמי כדי נסבה דאפילו נתרצה לראשון ולשני איכא למיחש להא שמא יאמרו אין קידושין תופסין באלותה והרי הן תופסין באלותה מן התורה דאי משום נתרצה

בקידושי ראשון אלות חלוצה אינה אלא מדרבנן ואי משום מאמר של שני הא נמי אינו אלא מדרבנן דמאמר ביצמה אינו דאורייתא וא"כ איכא למיחש לשמא יאמרו דאין קידושין תופסין באלותה משום הגט ולכך הצריכו מיאון וא"ת א"כ אמאי נקט לא נתרצה כלל ופרי"י דלא מיבעיא קאמר לא מיבעיא נתרצה לראשון דבעי מיאון לפי דכיון דנתרצה לראשון מעתה צין נתרצה לשני צין לא נתרצה איכא למיחש לשמא יאמרו אין קידושין תופסין משום הגט ופשיטא דתופסין דאי לא נתרצה לשני אינה אלא אלות חלוצתו ואלות חלוצתו דרבנן ואפי' נתרצה לשני נמי אין המאמר שעשה השני אלא מדרבנן אלא אפי' אמרת לא נתרצה לראשון דאו אס נתרצה לשני אין קידושין תופסין באלותה שהרי קידושי שני הוו קידושין גמורין אפי"ה איכא למיחש דשמא לא נתרצה אף לשני ואו קידושין תופסין באלותה ויאמרו דאין כו' ולהכי נקט לא נתרצה בשניהם וא"ת למה לי מיאון כיון דצריכה חליצה א"כ חיישינן שמא נתרצה לראשון וא"כ אפילו נתרצה

לשני קידושין תופסין באלותה דרבנן ואי משום מאמר השני אינו אלא מדרבנן וא"כ איך יטעו לומר אין קידושין תופסין באלותה ומיאון למה לי וי"ל דאי לא בעינן מיאון איכא למיחש שמא יאמרו חליצה אינה הוכחה כי יעלה על דעת בני אדם לומר שכן האמת שנתרצה לשני ולא לראשון שהרי הראשון עשה שלא כהוגן שקדשה שלא לדעת אציה והילכך איכא למימר דלא נתרצה לו אבל השני שלא עשה כל כך שלא כהוגן כמו הראשון שהשני היה סבור שהיתה זקוקה לו והילכך איכא למימר שנתרצה לשני ומה שהצריכה חליצה אינו אלא לרווחא דמילתא משום בני אדם שאינם בעלי סברא ויעלה על דעתם שנתרצה לראשון לכך הצריכו מיאון להודיעם שאנו מסופקים דשמא אינה אשתו של שני וקידושין תופסין באלותיה:

הבבא יודעים
אלות חלוצה דרבנן דאמר ריש לקיש כאן שנה רבי אלות חלוצה דרבנן.
ששנינו ביצמות (דף מה.) החולץ ליצמתו ונשא אחיו את אלותה ומת חולצת ולא מתיצמת המגרש את אשתו ונשא אחיו את אלותה ומת פטורה מן החליצה ומן היבום דהוה ליה אלות גרושתו שהיא ערוה לו בחייה ועל משנה זו קאמר ריש לקיש כאן שנה רבי כו' וא"ת כי לא עשה בה מאמר נמי תבעי מיאון דניחוש שמא יאמרו אין קידושין תופסין באליו או בצן אחיו כי יאמרו שנתרצה לראשון והויא כלתו של אב או דודתו של צן והיה לנו להצריכה מיאון להודיע שלא נתרצה אף לראשון וקידושי דאב או קידושין דצן תופסין בה וי"ל דמילתא דלא שכיחא היא שיקדשנה האב מאחר שהיה לה שום עסק עס בנו שאין אדם רגיל אלל כלתו להיות לבו עליה לקדשה אפי' היתה מותרת לו כי האי דלא נתרצה לא לזה ולא לפי שכלתו אסורה לו אפי' אחר מיתה אבל אלות אשתו המותרת לאחר מיתה דעתו עליה ורגיל אללה ולכך עשו חכמים תקנה בדבר שמא יארע שיקדשנה:

צפירוס

עין משפט ונר מצוה

גו א מיי פ"ג מהל' אסורי ביאה הל"ט סמג לאוין קח טו"ע אה"ע ס"ו טו סעי' כו:
גו ב מיי פ"א מהל' יבום הל"ג סמג עשין נג ולאין קי טו"ש"ע אה"ע ס' קעד סעי' ג:
גו ג מיי פ"ג מהל' אשיות הלנ"ו סמג עשין מת טו"ש"ע אה"ע סימן לה סעי' ג ה:

מוסף רש"י

רשיון שמוכרה אלמנה.
כשהא אלמנה לכהן גדול.
וקידושין תופסין לו זה דקידושין תופסין בחייבי לאוין (לעיל יח.).
אין אדם מוכר את בתו לשפחות אחר אישות.
קניל קידושין וחורה אליו שנתאלמנה אין חורר ומוכרה לשפחות בחייה אליו שנתאלמנה ונשאה שלא ע"י אציה ונתאלמנה הימנו (יערד יח.).
הבא
בקדושי יעוד.
שנתאלמנה מקדושי יעוד, והאי דהרי מצי לטובה ולא קרי ליה לשפחות אחר אישות, אליבא דרי' יוסי ברי' יהודה היא דאמר מעות הראשונות של מקנאה ואין לקידושין ניתנו.
וכי מייעד לה, בעינות שיש לו עליה מייעד לה, ואין קידושין אלט ע"י האב, וגזירת הכתוב היא שישו קידושין, הילכך הדר מצי לטובה (שם).
כאן נשבה רבי.
במשנה זו למדנו רבי (יבמות מ: מד.).

תוס' ר"י הזקן

מת.
זה שקדש קטנה שיש לה אב שלא לדעת האב.
בקדושי שני.
ולא בקדושי ראשון ונמצא שקדושי ראשון אינן כלום וקדושי שני קדושין ומשום הכי צריך גט.
בקדושי ראשון.
והויא זקוקה ולא אכפת לן אם נתרצה במאמר שני אם לאו.
אין קידושין תופסין.
שהרי אלותה גירש בגט ונמצא שזאת אלות גרושתו והיא ערוה עליו מן התורה.
אלות חלוצתו שאסורה עליו אינו אלא מדרבנן ומדאורייתא שריא ליה הילכך כ"ע מודוי שאם קדשה צריכה גט.
כאן שנה רבי.
ביבמות פרק החולץ [מא, א] החולץ יבמתו ונשא אחיו את אלותה ומת חולצת ולא מתיבמת המגרש אשתו ונשא ו אחיו ומת פטורה מן החליצה ומן היבום ועליה אמר רבי שמעון בן לקיש כאן שנה רבי וכו'.
ציפי.
זיוין היוצאין מן הכותל.
ברותך.
קטנה או נערה היתה.
נתרצה.
גבי קטנה שנתקדשה שלא לדעת אביה.